

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ РЕЄСТРАЦІЇ ТА АНАЛІЗУ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЮНИХ ХОКЕЇСТІВ

Дмитро ПЯТИСОЦЬКИЙ

Харківська державна академія фізичної культури

Постановка проблеми. Сучасний хокей розвивається швидкими темпами, постійно підвищуються вимоги до фізичної, технічної, тактичної і психологічної підготовленості гравців. Усе це вимагає постійного пошуку найбільш ефективних засобів, методів тренування і відновлення, раціонального комплексного планування удосконалення форм і методів виховної роботи [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ефективність підготовки спортсмена багато в чому залежить від ступеня інформованості тренера про стан і рівень підготовленості спортсмена. Не випадково багато науково-дослідних робіт у цій галузі (В.М. Зациорського та ін., 1971; В.А. Запорожанова, 1976; В.А. Булкіна, 1976; М.А. Лавров, 1978 і 1980) присвячені проблемі контролю, як складової частини системи підготовки спортсменів. В даний час, у теорії спорту виявлені певні закономірності організації методики комплексного контролю, що знайшли відповідне відображення й у працях (В.І. Колосков, 1974; В.П. Клімін, 1977; А.Ю. Букачін, 1982; В.А. Быстров, 2000).

Об'єктивна оцінка змагальної діяльності хокеїстів дає можливість тренуванню спортсмену побачити позитивні і негативні сторони підготовленості, зробити відповідні корекції в тренувальний процес, вивірити стратегію керування командою у відповідальних змаганнях.

Мета дослідження: удосконалити облік і аналіз змагальної діяльності хокеїстів.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати існуючі методики обліку й аналізу змагальної діяльності хокеїстів.
2. Удосконалити методику запису змагальної діяльності хокеїстів.
3. Розробити комп'ютерну програму обліку й автоматизованого аналізу змагальної діяльності хокеїстів.

Аналіз змагальної діяльності хокеїстів і розробка, на його основі, моделі характеристик дозволять об'єктивно оцінити гру кожного хокеїста, виявити позитивні і негативні сторони його діяльності і намітити реальні шляхи її удосконалення [5].

Обстеження змагальної діяльності - важлива складова частина педагогічного контролю, що дозволяє:

- розширити обсяг інформації про змагальну діяльність у хокеї;
- виявити причинно-наслідкові зв'язки, що вирішують долю матчу, і розробити модельні характеристики, як гри, так і спортсменів різних амплуа;
- визначити тенденції розвитку гри і техніко-тактичні особливості дій окремих команд;
- одержати визначені дані про сильні і слабкі сторони підготовленості гравців, ланок, команди в цілому;
- коректувати тренувальний процес з урахуванням аналізу змагальної діяльності хокеїстів [6].

Важливе значення має оперативний запис деяких показників змагальної діяльності в процесі змагань. Педагогічні спостереження за змагальною діяльністю хокеїстів можуть проводитися за декількома напрямками: колективні техніко-тактичні дії, індивідуальні дії, окремі техніко-тактичні показники гри.

В індивідуальних змагальних діях хокеїстів реєструються основні технічні прийоми атакуючих та захисних дій: кидки, добивання і перешкоди, силові прийоми, виведення, рухова активність гравців та ін.

Що стосується реєстрації змагальної діяльності юних хокеїстів, то найчастіше, тренер не може зробити самостійно такі записи. Але ж це – дуже важлива інформація, яка здатна виявити недоліки в грі, як окремих гравців, так і команди в цілому. Тому, виникає необхідність у реєстрації змагальної діяльності юних хокеїстів, у тому числі й визначення їхніх індивідуальних особливостей [4].

В даний час тренери дитячих і юнацьких команд, практично позбавлені можливості одержувати повну і достовірну інформацію про змагальну діяльність своїх підопічних. Найчастіше тренери обмежуються обліком забитих і пропущених голів чи ланками, окремими гравцями.

У кращому випадку, вони користаються наступними варіантами записів змагальної діяльності хокеїстів (Табл.1).

Таблиця 1

Стандартна форма запису змагальної діяльності хокеїстів

Періоди	Кидки		Силова боротьба +/-	Рахунок	Інше
	Хто кидав по воротах суперника	З під кого кидали			
I	(2), 10, 15, 21, 25, 14, (11), 16,24	12, 8, 21, 4, 16, 17, 24, (6), 15, 17, (17), 12	2+8-3+2-4-4+6-4-5-	2:2	
	9	12	3-6		
II	11,15, 14, (11),5,(24), 16, 12, 16,24,25	3,4,5,7, 12, (16), 18, 19, (12)	2+4+6-2-7+8+	3:2	
	11	9	4-2		
III	4,12,21,23, 17,18,	2,5,4,16,18	3+7+14+15-16-	2:1	
	20, (21), 24, 2,(4), 11		3+4+3-9+		
	12	5	6-3		
Всього	32	26	13-11	7:5	

Ця система запису забезпечує експрес-інформацію за ведучими елементами гри: кількість кидків, силових прийомів і взяття воріт — після кожного періоду. Аналізуючи кидки, можна зробити висновок про ефективність дій гравців в атаці та захисті. Наприклад, з таблиці видно, хто незадовільно оборонявся за показниками, з якого кидали по воротах. Можна зробити й інші висновки. Головне, тренер має оперативну інформацію для корегування змагальних дій в перервах між періодами.

Для удосконалення якості і кількості інформаційних показників практикуються й інші, нескладні для запису, завдання хокеїстам, що не беруть участь у матчі. Це дозволяє запасним гравцям краще зрозуміти хокей. Аналізуючи записи, простіше робити дії окремих гравців, пар захисників, ланок і команди в цілому. Тренеру важливо оперативно використовувати інформацію[2].

Однак, така система реєстрації змагальної діяльності хокеїстів дає не повну інформацію про індивідуальні дії кожного спортсмена. Так, ведеться запис тільки про кількість дій без обліку їх деталізації і оцінок якості виконання того чи іншого

прийому, що дуже важливо для тренера, особливо в роботі з дитячими і юніорськими командами.

У зв'язку з цим, виникла необхідність у створенні спеціальної системи запису й аналізу змагальної діяльності хокеїстів. На основі розроблених раніше систем обліку й аналізу змагальної діяльності хокеїстів (А.С.Шигаєв, 1979; Ю. В. Корольов, 1979; В.П. Климїин, В. И. Колосков, 1981; В.А. Быстров 2000) нами була створена комп'ютерна система запису, а також комп'ютерна програма, здатна проаналізувати дії гравця під час гри.

У протоколах запису індивідуальних дій гравців у виді кодів фіксуються наступні основні дії, що зустрічаються в хокеї: кидки, передачі, прийоми, обведення, вкідання, добір, а також дається оцінка кожної дії по 5-ти бальній шкалі оцінок. Після закінченні кожного періоду чи всієї гри дані заносяться в комп'ютер. За допомогою спеціальної комп'ютерної програми проводиться аналіз змагальної діяльності хокеїстів. Потім усі дані автоматично розносяться у формі звітів, в яких дається повна інформація про гру кожного гравця.

За допомогою спеціальних формул розраховуються:

- Активність (А) – кількість техніко-тактичних дій;
- Ефективність (Еф) – відношення позитивно оцінених дій до загальної кількості техніко-тактичних дій за матч (%);
- Брак (Бр) – відношення негативно оцінених дій до загальної кількості техніко-тактичних дій за матч (%);
- Якість (К) – середній бал за гру. (Табл. 2)

Програма створена таким чином, що за бажанням тренера, можна вести запис аналіз інших дій.

Таблиця 2

Форма звіту змагальної діяльності хокеїстів

Действие	оценка					А	Эф	Бр	К
	5	4	3	2	1				
Вбрасывание									
Клюшкой									
Корпусом									
Коньком									
Отбор									
Клюшкой									
Корпусом									
Столкновение									
Бросок									
Кистевой									
Щелчок									
Подправление									
Прием									
Клюшкой									
Коньком									
Рукой									
Передача									
Лиц. Клюшки									
Тыл. Клюшки									
Коньком									
Обводка									
Клюшкой									
С изм скорости									
Корпусом									

Для роботи тренера велике значення має достовірна інформація про гру окремих гравців і всієї команди. Вона дозволяє використовувати отриману інформацію для аналізу дій окремих гравців, команди в цілому і суперників.

Дуже важлива форма запису дій, що спостерігаються. Протоколи про записи необхідно вести постійно. Така інформація вважається визначеною об'єктивною основою для індивідуальної і колективної роботи з гравцями [3].

Облік індивідуальних особливостей і можливостей на окремих вікових етапах підготовки, з одного боку, дозволяє досягти більш високих спортивних результатів, з іншого – уникнути передчасного “старіння” молодого хокеїста і продовжити його спортивне довголіття. Робота тренера, як і будь-якого іншого керівника, складається з постійному прийнятті найбільш вірних рішень з безлічі альтернатив. Це стосується і визначення оптимального складу команди, і планування учбово-тренувального процесу, і оперативної корекції в процесі гри. Істотно впливають на якість і ефективність управлінських рішень, на точність об'єктивної інформації, яку тренер використовує в кожен конкретний момент [6].

Висновки:

Аналіз і узагальнення літературних джерел виявили, що система реєстрації змагальної діяльності гравців не відповідає сучасному рівню розвитку хокею і потребує певного вдосконалення.

Запропоновано методику реєстрації і аналізу змагальної діяльності за допомогою власної кодової системи запису.

Розроблено інформаційно-аналітичну програму, яка поруч з фіксацією змагальної діяльності спортсменів дозволяє оцінити активність, ефективність та якість їхніх дій.

Аналіз змагальної діяльності хокеїстів і розробка на його основі модельних характеристик дозволяють об'єктивно оцінити гру кожного хокеїста, виявити позитивні і негативні сторони його діяльності і намітити реальні шляхи до її вдосконалення [5].

Література

- Букатин А.Ю., Колузганов В.М. Юный хоккеист: Пособие для тренеров. – М.: Физкультура и спорт, 1986. – 208 с.
- Букатин В.А. Основы обучения и тренировки юных хоккеистов. – М.: Терра-Спорт, 2000. – 64 с.
- Костка. Современный хоккей. Пер. с чешск. Б. Г. Байгорозина. М., Физкультура и спорт”, 1976
- Климин В.И., Климин В.П. Подготовка хоккеистов: техника, тактика. – М.: Физкультура и спорт, 1981. – 200 с.
- Колузганов В.М. 1988/Сост. В.М. Колузганов; Редкол. А. Ю. Букатин и др. — М.: Физкультура и спорт, 1988. – С. 62
- Колузганов В.М. Ежегодник—1984/Сост. В.М. Колузганов; Редкол. Е.С. Жариков др. — М.: Физкультура и спорт, 1985. – С. 73

ADVANCING OF A TECHNIQUE OF REGISTRATION AND ANALYSIS OF GAME ACTIVITY OF THE JUVENILE ICE HOCKEY PLAYERS

Dmytro PYATYSOTSKIY

The Kharkov state academy of physical culture

Annotation. The impartial assessment of game activity of the ice hockey players enables the coach and sportsman to see the positive and negative parties, to make the analysis and to introduce the conforming corrections to training process, to verify a strategic drive line by a command in accountable competings. Purpose of research: to improve the count and analysis of game activity of the juvenile ice hockey players.

The research problems: 1. To analyze activities of the miscellaneous writers on the court and analysis of game activity of the ice hockey players. 2. To create an improved technique of a record of game activity of the ice hockey players. 3. To create a computer program under the count and analysis of game activity of the ice hockey players.

ДИНАМІКА СТАНОВЛЕННЯ СПОРТИВНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ НАЙСИЛЬНІШИХ ФЕХТУВАЛЬНИКІВ СВІТУ

Лідія РАДЧЕНКО

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Постановка проблеми та її зв'язок з науковими та практичними знаннями. В останні роки у сучасному фехтуванні відбулися істотні зміни, пов'язані як з модифікацією правил змагань і правил проведення змагань, так і з значною інтенсифікацією змагальної діяльності, що і обумовлює актуальність нашої роботи. В даний час (Олімпійські ігри 2004 р., Греція), у програму олімпійського турніру включені 10 видів змагань з фехтування: 6 чоловічих (рапіра, шпага, шабля - особисті і командні) і 4 жіночих (рапіра і шабля - особисті, шпага - особисті і командні), а офіційно визнані МОК 12 - чоловіча і жіноча рапіра, шпага і шабля (особисті і командні змагання). Максимальна кількість днів офіційних змагань у спортсменів-фехтувальників вищої кваліфікації в середньому складає 20-30 днів, а кількість офіційних поєдинків 415 - 480 за рік [4]. Зазначені зміни призводять до необхідності детального аналізу динаміки становлення спортивної майстерності провідних фехтувальників світу, з метою використання отриманої інформації при проведенні заходів зі спортивного відбору і орієнтації підготовки юних спортсменів.

Робота виконана як складова частина досліджень зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2001-2005 р. за темою 1.2.5 "Удосконалення системи багаторічного відбору й орієнтації спортсменів у різних видах спорту" (№ держ. реєстрації 0101U006310).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз динаміки становлення